

DE ZEUMER

Heemkunde vereniging

1995-1

**MAAS
EN
SWALMDAL**

Beesel/Reuver/Belfeld/Swalmen
Postbus 4643
5953 ZG Reuver

Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal heeft de gemeenten Belfeld, Beesel en Swalmen als werkgebied. De vereniging stelt zich tot doel de kennis van en de belangstelling voor het eigen heem te bevorderen en te streven naar het behoud, herstel en bescherming van die waardevolle cultuurelementen die eigen zijn aan het heem.

De vereniging tracht dit doel te bereiken door o.a. onderzoek van bodem en archieven, het verzamelen en exposeren van streekeigen voorwerpen van geschiedkundige waarde, het houden van lezingen, cursussen, excursies, en het publiceren van bevindingen van de leden.

Redactie: Jan Geerlings
Loe Giesen
Wim Hoezen
Coby Klinkhamer - van den Assem

Redactie-adres: Paulus Potterstraat 5
5953 JG Reuver

Bezorgers: Beesel:
Jan Geerlings

Swalmen:
Arie de Wit

Reuver:
Lambert Niemans

Belfeld:
Twan Ernst

De Zeumer is het kwartaalblad van heemkundevereniging Maas- en Swalmdal. Leden ontvangen dit blad alsmede het jaarboek voor f 32,50 per jaar.

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de ingezonden stukken. Overdrukken met vermelding van de bron zijn uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming.

Inhoud

Inhoud	1
Van de redactie	2
Jaarprogramma 1995	3
Bestuursmededelingen	4
Jaarboek 1993 uitgereikt	7
Een halve eeuw geleden	10
Een papieren erfenis	14
Belfeld 100 jaar geleden	19
Pas verschenen	20
Oudheden opgedolven	21
Vondst Schrägrandurn in Reuver	22

Van de redactie

Nog niet goed en wel bevrijd van het water, staat de volgende bevrijding er al aan te komen. We doelen uiteraard op het feit dat dit jaar het einde van de 2e Wereldoorlog uitgebreid herdacht gaat worden. De media zullen ons, zo ze dit al niet gedaan hebben, de komende tijd nog overspoelen (!) met hun berichtgeving.

Ook in de gemeenten in onze regio staan een aantal activiteiten zoals tentoonstellingen, lezingen, publicaties en de ont-hulling van herdenkingsmonumenten, op het programma.

Uiteraard in deze Zeumer ook aandacht voor de oorlogsjaren. Wellicht dat hier in de eerstvolgende Zeumer nog een vervolg op kan komen. Zoals altijd zijn we dan wél weer grotendeels afhankelijk van wat u aan verhalen instuurt...

Kopij voor de eerstvolgende Zeumer (95-2) s.v.p. inleveren vóór 1 mei.

Zeumer 95-2 zal eind juni verschijnen. Zeumer 95-3 eind oktober en Zeumer 95-4 eind december.

Jaarprogramma 1995

Het activiteitenprogramma voor 1995 ziet er, voor zover bekend, als volgt uit:

- 1-9 Mrt Tentoonstelling "50 jaar bevrijding Beesel-Reuver" in de burgerzaal van het gemeentehuis te Reuver.
- 9 Mrt Lezing in de burgerzaal van het gemeentehuis door drs. F. Cammaert over "Het verzet in Midden-Limburg".
- 13 Mrt Ledenvergadering in verenigingslokaal Den Roo-ver. Aanvang 20.00 uur.
- 23 Apr Excursie naar de kasteelruïne in Montfort en basiliek en Roerstreekmuseum in St. Odiliënberg.
- 25 Jun Busexcursie naar Maria Laach en Mayen (en dus niet naar Nassau-Dietz zoals eerder was aangekondigd).

Juli - Aug Geen activiteiten wegens vakanties.

Daar door omstandigheden de datum van een activiteit wel eens kan wijzigen, wordt u verzocht de infobladen en weekbladen goed te lezen of anders even contact op te nemen met iemand van het bestuur.

Bestuursmededelingen

Inventarisatie van onze heemkundige collectie.

Na jaren van verzamelen heeft de heemkundevereniging de beschikking over een grote collectie onderwijsmaterialen en produkten (vooral dakpannen en gresbuizen) en gebruiksvoorwerpen uit de keramische industrie. Maar ook de collectie landbouwwerktuigen en volkskundige gebruiksvoorwerpen mag er zijn. En deze collectie groeit nog steeds.

Mede hierdoor en als gevolg van een aantal aanwinsten, die verkregen werden n.a.v. de tentoonstelling "Keramische industrie in Belfeld, Beesel en Reuver" in juni 1994, ontstond de behoefte onze verzameling grondig te catalogiseren.

Het belang hiervan moge duidelijk zijn:

1. We hebben een beter overzicht welke voorwerpen geschonken of in bruikleen zijn gegeven.
2. We hebben een beter overzicht van het materiaal voor gebruik t.b.v. exposities.
3. De verzameling wordt ontsloten voor historisch onderzoek.
4. De verzameling ligt t.b.v. verzekeringsdoeleinden vast bij een eventuele brand of inbraak.
5. Tevens draagt het bij tot een verantwoord en gericht verzamelbeleid. Het heeft namelijk geen zin om een x-aantal doublures te hebben. Niet alleen uit het oogpunt van gebrek aan depotruimte, maar ook i.v.m. restauratie en onderhoud van het materiaal.

De afgelopen maanden hebben enkele mensen gewerkt aan een inventarisatie van de collectie landbouwwerktuigen en van de collectie gebruiksvoorwerpen en produkten uit de keramische industrie. Alle gegevens die voorhanden waren, werden in de computer ingevoerd, zodat we nu een vrij aardig beeld van de collectie hebben. Wat nog overblijft is de collectie onderwijsmaterialen. Hiervan is in het verleden door Paul Bloemen al een en ander geïnventariseerd, maar er moet nog veel gebeuren. Daarom vragen we mensen die enkele avonden of zaterdagochtenden tijd hebben om het materiaal te

sorteren en met hulp te beschrijven. Specifieke kennis is daarbij niet noodzakelijk. Vrijwel alle gegevens zijn objectief waar te nemen.

Men kan zich hiertoe opgeven bij de secretaris.

Nogmaals de oude klok van de voormalige basisschool Den Roover in Reuver.

N.a.v. van het bericht in de vorige Zeumer over ons nieuw uithangbord, dat bevestigd is in de voormalige klokkestoel van basisschool Den Roover te Reuver, kregen we een telefonische reactie van ons lid Zr. Leonie. Zij vertelde ons dat de angelusklok die in de tuin van het H. Hartklooster hangt niet afkomstig is van de voormalige basisschool Den Roover, zoals gedacht werd. Daarom blijft de vraag waar deze klok gebleven is nog steeds niet beantwoord. Ook het voormalige hoofd van de school Zr. Lamberto wist hier geen antwoord op te geven. Toen zij kwam was de klok er al niet meer.

Het moet niet uitgesloten worden geacht dat de Duitsers deze klok tijdens de Tweede Wereldoorlog meegenomen hebben om deze om te smelten toen er een tekort aan metaal was.

Het blijft dus gissen.

Tentoonstelling 50 jaar bevrijding.

Van 1 t/m 9 maart zal er door de heemkundevereniging in de burgerzaal van het gemeentehuis in Reuver een tentoonstelling worden gehouden i.v.m. met de herdenking van 50 jaar bevrijding van Beesel-Reuver.

De tentoonstelling zal door burgemeester Ritzer op 1 maart in aanwezigheid van een groot aantal genodigden om 20.30 worden geopend. De tentoonstelling geeft d.m.v. een 35-tal panelen, waaronder 15 van de provincie Limburg, een beeld van die tijd en wel vanaf de mobilisatie t/m de bevrijding op 1 maart 1945.

Inmiddels heeft U ook via de Omroep Maas- en grens d.m.v. filmbeelden van deze tijd kennis kunnen nemen. Overigens een schitterende documentaire van Thei Boosten om nu het nog kan een en ander vast te leggen.

De tentoonstelling zal tijdens de openingstijden van de gemeentesecretarie gratis toegankelijk zijn. Tevens op zaterdag 4 maart van 14.00 tot 17.00 uur, zondag 5 maart van 14.00 tot 17.00 uur, maandagavond tot 21.00 uur en donderdagavond tot 20.00 uur. Voor de bezoekers is er een koffiebuffet.

Tevens zal drs. F. Cammaert op donderdagavond om 20.00 uur een lezing verzorgen over het verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog in deze regio. Deze lezing zal eveneens worden gehouden in de burgerzaal en is voor iedereen gratis toegankelijk.

Adreswijziging.

Helaas komt het nog steeds voor dat mensen ons hun adreswijziging niet doorgeven met als gevolg dat aan hen gerichte brieven of soms ook De Zeumer via de post retour komt. Een en ander heeft tot gevolg dat we extra onderzoek moeten doen om het nieuwe adres te achterhalen. Daarom een dringend verzoek om tijdig adreswijzigingen door te geven anders kan toezending niet meer gegarandeerd worden.

Het bestuur

Jaarboek 1993 uitgereikt

Op woensdag 25 januari 1995 werd in zaal Ronckenstein te Reuver het 13e jaarboek "Maas- en Swalmdal" gepresenteerd. Voorzitter Wiel Luys reikte het eerste exemplaar van de 13e jaargang uit aan de eregast van die avond, Sjra Vintcent uit Reuver. Ook de burgemeesters V. Ritzer van Beesel, H. Opsteegh van Swalmen en F. van Beeck van Belfeld kregen het nieuwe jaarboek aangereikt. Mevrouw Vintcent werd bedacht met een mooie ruiker bloemen. Daarvoor schetste dhr. Luys het reilen en zeilen van de heemkundevereniging in de afgelopen twee jaar.

Het nieuwe jaarboek mag er best weer wezen. Elf auteurs hebben tezamen met de jaarboekredactie een grote variatie aan onderwerpen weten te vergaren op het gebied van historie, heraldiek, genealogie en volkskunde. Grote trekker in dit jaarboek is een 43 pagina's groot artikel over de watersnood van december 1993, toen de Maas een groot gedeelte van Asselt, Wieler, Swalmen, Rijkel, Ouddorp, Ronckenstein en Belfeld onder water zette. Liefst 65 foto's werden hierover in dit artikel overgenomen.

Ook eregast Sjra Vintcent had groot respect voor de 'makers' van de jaarboeken. Als mede-auteur en schrijver van diverse boekwerken weet hij precies hoeveel werk dit is. Dat juist hij nummer 13 uit de serie kreeg aangereikt deerde hem niet, in tegendeel. Uit zijn weloverwogen en doordachte speech bleek overduidelijk dat het getal 13 hem tot nog toe alleen maar gunstig gezind was geweest.

Na de pauze, waarin alle genodigden het boek kregen, werd de film 'En asse kump, den kump se' vertoond. Deze een half uur durende videofilm werd door Frans Geerlings samengesteld uit materiaal van een achttal videohobbyisten die tijdens de watersnood van december 1993 het Maaswater op de voet volgden.

Het nieuwe jaarboek is inmiddels bij leden en abonnees thuisbezorgd.

*Sja Vintcent (l) ontvangt Jaarboek 13
uit handen van voorzitter Wiel Luys.*

Vorbereidingen jaarboek 1994

Terwijl jaarboek 13 inmiddels van de leestafel misschien alweer is verhuisd naar de boekenkast, wordt alweer gewerkt aan de volgende uitgave binnen de serie. De eerste redaktie-vergaderingen zijn inmiddels geweest, de toon is gezet.

Ook in het komende jaarboek nummer 14, dat dit jaar in Boukoul zal worden uitgereikt, uiteraard weer een keur aan artikelen.

Hoewel de definitieve selectie nog moet plaatsvinden, kunnen we wel een verwachting uitspreken.

- Uiteraard opnieuw de jaarkroniek, ditmaal over het jaar 1994, en achterin het jaarverslag van onze vereniging.
- Er zal aandacht zijn voor de noormannen en Asselt: wat is er nu wel en wat niet waar van de verhalen die de ronde doen.
- Een artikel over de Kleine Weerd tegenover Kessel geeft aan hoe over een weiland langs de Maas nog allerlei gegevens boven water kwamen.
- Van skeletbouw naar baksteen. In een uitvoerig artikel wordt de rol van de vele veldovens in onze regio beschreven. Hoe werden de stenen gevormd, gebakken en gebruikt?
- Genealogisch onderzoek: hoe pak je zoiets aan? Naar aanleiding van een toegenomen belangstelling voor deze tak van heemkunde hebben enkele auteurs hun ervaringen gebundeld en samengevat, toegespitst op het werkgebied van Maas- en Swalmdal.
- Persoonlijke aantekeningen werpen een nieuw licht op de eerste dagen van de Tweede Wereldoorlog.
- Op de laatste stellingname van de Duitsers, in de nadagen van deze vijf donkere jaren, wordt ingegaan in een artikel over de bunkers die we nog aantreffen langs de grens met onze oosterburen.

Voor de verschijningsdatum van jaarboek 14 wordt gestreefd naar zomer 1995, doch uiterlijk september 1995.

Namens de jaarboekredaktie,
Frans Geerlings en Loe Giesen

Een halve eeuw geleden

IN HET H.HARTKLOOSTER GINGEN DE OORLOGSJAREN NIET ONGEMERKT VOORBIJ...

Ook in het H. Hartklooster van de zusters Dominicanessen, nu kloosterbejaardenoord 'Oppe Ruiver', gingen de oorlogsjaren zeker niet ongemerkt voorbij en heel vaak drukten de Duitse bezetters hun eigen stempel op dit klooster.

Al in de periode december 1938 - augustus 1939 kwam het klooster in het nieuws, toen een groep Joodse vluchtelingen uit Oostenrijk en Duitsland een voorlopig onderdak vond in het Reuverse klooster.

De Joden waren na de Kristallnacht in Duitsland naar Nederland gevlucht.

In augustus 1939 vertrok de groep vanaf de loswal in Reuver per schip naar Hoek van Holland en na het uitbreken van de oorlog op 10 mei 1940, kwamen ook deze Joden in het kamp Westerbork terecht om vandaaruit naar de vernietigingskampen in Duitsland getransporteerd te worden.

Het is bekend dat van de groep van 120 Joden, die in Reuver was, er slechts een handjevol de concentratiekampen overleefd hebben.

Tijdens het verblijf in Reuver bouwden de vluchtelingen in de tuin van het klooster, uit dankbaarheid voor de opvang, een Mariagrot. Deze staat er nog steeds en mag als een herinneringsmonument beschouwd worden.

Inleveren radio's.

Op bevel van de Duitse bezetters (Sicherheitspolizei Maas-tricht) werd het Reuverse klooster het adres voor het inleveren van radiotoestellen.

In maart 1943 werden 374 radio's ingeleverd.

Naderhand werden ongeveer 100 toestellen teruggegeven, o.a. aan café's. Hier waren echter eerst de condensatoren uitgehaald, zodat deze radio's alleen nog als versterker te

gebruiken waren. Een jaar later lagen nog steeds 150 radio's in de opslagplaats in het klooster.

Gedagtekend 26 mei 1943 verscheen opnieuw een 'Openbare bekendmaking betreffende inbeslagneming radio-ontvangtoestellen'.

De Reuverse inwoners van de panden met de huisnummers 221 tot en met 476 werden op last van de Duitsers gesommeerd om op maandag 7 juni 1943 hun radio in het klooster te komen inleveren en voor de huisnummers 477 en hoger op dinsdag 8 juni 1943.

De Beeselse bevolking werd op vrijdag 4 juni 1943 van dat jaar en op 5 juni voor dit doel verwacht in zaal Janissen.

In totaal werden toen in Reuver nog eens 249 toestellen ingeleverd.

In maart 1944 werden de laatste radio's door de bezetter in het klooster opgehaald.

Een grote slag voor de Reuverse bevolking.

Men bleef vanaf dat tijdstip verstoken van nieuwsberichten.

Uiteraard zijn toen her en der radio's 'ondergedoken' en werd in het geheim naar de nieuwsberichten geluisterd.

Paters Dominicanen.

Na het bombardement op Rotterdam, tijdens de eerste oorlogsjaren, werd een groep weeskinderen uit Rotterdam geëvacueerd en opgenomen in het Reuverse klooster.

In 1942 kwam hier nog eens een groep paters Dominicanen uit Nijmegen bij.

Zij werden door de Duitsers uit hun klooster 'Albertinum' in Nijmegen verjaagd en ook deze paters zouden tot het einde van de oorlog in Reuver blijven.

Voorals in de fronttijd 1944 - 1945 hebben deze paters, onder leiding van hun overste pater H. Schaeffer o.p., enorm veel goed werk voor de Reuverse bevolking verricht.

Na de razzia's op zondag 26 november 1944, toen veel Reuverse mannen naar Duitsland werden gebracht om daar tewerk gesteld te worden, kwam geen man tussen 16 en 60 jaar meer op straat.

Niemand was meer veilig voor de Grüne Polizei.

De paters Dominicanen staken toen de handen uit de mouwen. Ze gingen op de molen van Ronckenstein graan malen en bakken in de Reuverse bakkerijen, om zodoende de voedselvoorziening zoveel mogelijk op gang te houden.

Naderhand was ook dit onmogelijk geworden en waren de Reuverse inwoners geheel op zichzelf aangewezen.

Onvermoeid en het granaatvuur trotserend gingen de paters de bevolking bijstaan.

Overall kwam men ze tegen: in kelders en in de ovens van de greswarenfabrieken. Ze kwamen er biecht horen, missen opdragen en de communie uitreiken. Hun anders zo bekende witte habijten zagen er toen grijs uit.

Met een bericht in het Dagblad voor Noord-Limburg van 23 juni 1945 bracht de Reuverse bevolking in het openbaar dank aan de paters, waarvan een groep nog in de Reuverse kerk werd gewijd.

De Mariagrot in de tuin van het H. Hartklooster

Noodkerk.

Bij de beschietingen van Reuver en vooral van de Reuverse kerktoeren, werd ook het klooster beschadigd, vooral aan de achterzijde.

Daarbij hebben Duitse soldaten, die hier in de verdedigingslijnes lagen, in de laatste maanden van de oorlog nog zware vernielingen aangebracht in het klooster. Het leek er op alsof men het klooster van binnen had willen slopen.

Ook was er een tijd lang de gaarkeuken gevestigd voor de Duitse frontsoldaten. Uiteindelijk werden ook de zusters, de weeskinderen uit Rotterdam en de paters Dominicanen uit het klooster verjaagd en moesten zij onderdak zoeken in de ovens van de Reuverse greswarenfabrieken, en vanuit deze schuilplaatsen in februari 1945 evacueren naar Kaldenkirchen.

Altijd stond het H. Hartklooster met de zusters klaar om de Reuverse bevolking in nood te helpen en om mensen in nood op te vangen. Zo ook weer direct na de oorlog, toen de St. Lambertuskerk nog vele maanden niet gebruikt kon worden in verband met de grote schade aan de kerk en de kerktoeren. Toen diende de (intussen afgebroken) gymnastiekzaal bij het klooster als noodkerk.

Sjra Vintcent

Een papieren erfenis

Er wordt heel wat bewaard door heel veel mensen.

Gelukkig maar, want het blijkt dat de Heemkundevereniging hier nog wel een bestemming voor heeft.

Mevrouw Huybers-Geraedts, geboren in Swalmen, en wonend in Reuver, is een van die mensen, die vanuit een erfenis in het bezit is gekomen van vele oude foto's.

Helaas staat er achter op deze foto's niet de naam van de geportretteerde.

Hierbij ook veel foto's van geestelijken, zodat van deze mischien de identiteit nog wel te achterhalen valt.

Wellicht kunnen de lezers van de Zeumer ons helpen.

Voorzover de ruimte het toelaat zullen wij in elke aflevering een paar foto's plaatsen. Hoewel niet alle foto's in een nabijgelegen stad gemaakt zijn, kunnen we toch wel aannemen, dat de afgebeelde personen uit onze regio c.q. Swalmen afkomstig zijn, hier hebben gewoond of gewerkt.

Onder **Opsporing verzocht** de eerste twee exemplaren.

Behalve foto's heeft zij ook een verzameling bidprentjes. Inmiddels is een groot gedeelte van deze prentjes, 'dubbele' uit haar familie, maar ook andere in onze collectie opgenomen.

Ook had zij in haar verzameling enige lofzangen.

In het eerste couplet van het '**Nieuw loflied van Swalmen**' is een wel zeer toepasselijke strofe voor deze tijden van overstromingen: 'Waar Swalm en Maas te zamen vloeit en beurte- lings den grond besproeid'¹.

Ook de **bevrijding in 1945** werd bezongen in Swalmen.

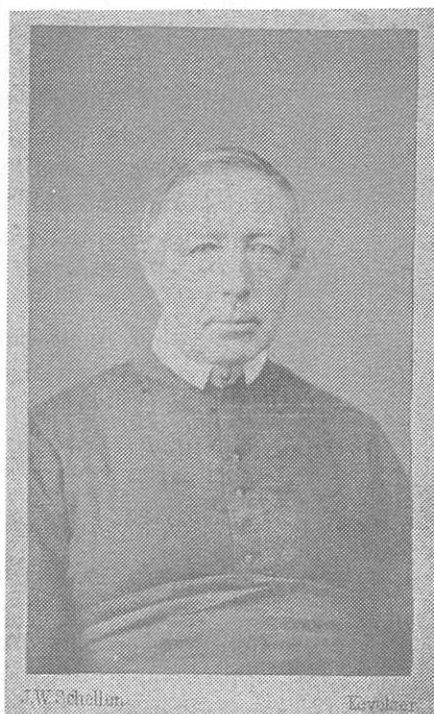
Dat dit lied juist nu in het herdenkingsjaar tevoorschijn kwam, komt natuurlijk wel heel goed uit.

Elders in dit blad kunt u deze lofzangen vinden.

Coby Klinkhamer-van den Assem

¹ er staat echt besproeid

Opsporing verzocht

Wie zijn deze heren?

Indien de lezers van dit blad ons iets over de identiteit kunnen vertellen, kan contact opgenomen worden met:

Coby Klinkhamer-van den Assem, Paulus Potterstraat 5, 5953 JG Reuver, tel. 04704-2277.

Nieuw Loflied van Swalmen

Heffen wij een loflied aan,
Van 't schilderachtig Swalmen:
Waar Swalm en Maas te zamen vloeit
En beurtelings den grond besproeid,
Daar prijkt het dorp Swalmen (bis)

*

Dierbaar is voor mij die plaats,
Alwaar ik ben geboren:
De plek waar eens mijn wieg op stond,
Is ook voor mij de schoonste grond,
Deez' kan mij bekoren.

*

Hier wonen mijne ouders lief,
Mijn vrienden en mijn magen,
Die in het prilste mijner jeugd,
Mij aanwakkeren tot de deugd,
En staag zorg voor mij dragen.

*

Hier ligt de oude dorpsschool,
Alwaar ik leerde lezen,
Schrijven en cijfren op de leij,
Om nuttig lid der maatschappij
Ook later eens te wezen.

*

Ginds rijst die hooge gootsche kerk
Met haren schoonen toren
Hier leerde ik de christe leer
En deed er mijn Communie weleer,
Hier ben ik ook herboren.

*

Al haalt gij bij de steliën niet,
In woning of in kleëren
Zij hebben ook dat voorregt niet,
Dat men hier op het dorp geniet
Van vrijer te verkeren.

*

Daar werken zij op werk en wal
En brengen op kantoren,
Op beurs op bank in groot getal,
Gelijk in steden overal
Hun lange dagen over.

*

Nauw ziet men op hun keijen grond
Eenige boomen groeijen;
Nooit ziet men er het minste graan,
Of ooit een bunder tarwe staan
En nimmer boekweit bloeijen.

*

Gelukkig hij die op een dorp
Zijn dagen kan doorbrengen,
Alwaar hij ver van roem of schand
Op stil en eenzaam lachend land
Zijn leven zal verlengen.

*

Lieve vriend, mijn dorpsgezel!
Hier rigte ik mijn gangen,
Hier zijg ik aan uw zijde neer,
Herhaalt d'Echo mijn zang niet meer
Leest gij dan eens mijn zangen.²

*

² Schrijver: Cicero Pro Domo - Roermond. Wed. A. Welsch Drukk.

Van een onbekende schrijver in Swalmen 1945

Wo de Zwaam zich sjlingert door 't Limburgs landj
wo de bloome bleuje aan de waterkantj
wo ei koor van veugel blie heur leedje zingt
en 't golje zonlich door de blajer blinkt.
Dao bön ich gebaore, jao dao bön ich thoes,
want dao lik mien dörpke en mien elders hoes.

Wo de miense troe nag zin aan Kroon en Kirk
wo de boer mit ploog en êg 't landj bewirk
wo gespierde wirkers in de klei en zandj
wirke aan de opbouw van ooz Vaderlandj.
Dao bön ich gebaore, jao dao bön ich thoes,
want dao lik mien dörpke en mien elders hoes.

Wo men heel gair van ooz vreuger glorie sprik
wo men haild van grote vlaaj en krintemik
wo men blie van zin is en vol laivesvreugd
wo men good kan feeste, mer in eer en deugd.
Dao bön ich gebaore, jao dao bön ich thoes,
want dao lik mien dörpke en mien elders hoes.

Es ich nao dit laive veur St.Petrus staon
en ich door ein sjpleetje moog nao binne gaon
zeuk ich mich ein gaitje al is 't wie ein ert
wo ich kan kieke op de Zwaamer Mert.
Dao bön ich gebaore, jao dao bön ich thoes,
want dao lik mien dörpke en mien elders hoes.

Bovenstaand gedicht is zonder wijzigingen overgenomen en staat derhalve niet in de door Veldeke gepropageerde spelling.

Belfeld 100 jaar geleden

J A N U A R I

Enkele beroepsbeoefenaren in 1895:

Peter Hubert Emans	veldwachter
Jacob Martin Konings	veerman
Herman Hubert Stevens	postbode
Johan Joseph Trijbels	hoofdonderwijzer
Andries Antoon Hommen	smid
Hendrik Hubert Maassen	bakker
Gerard Wanten	metselaar

F E B R U A R I

Peter Killaars krijgt opdracht om op gemeenteground (eenjarige) dennen te planten voor f 1,40 per duizend planten.

M A A R T

Bij Koninklijk Besluit is benoemd tot burgemeester van Belfeld de heer K.Th.L. De Rijk (tevens burgemeester van Tegelen).

* * *

De gemeenteraad besluit de armlastige Felten wekelijks voor onderstand 2 broden, 4 kilo meel en één gulden in geld te geven.

* * *

Uit de Maas wordt het in verre staat van ontbinding verkerende lijk opgevist van de 5-jarige Nic. Dufoin zoon van een koopvrouw uit Luik.

Wim Hoezen

Pas verschenen

Onder den Klockenslagh is het zeer geslaagde resultaat van jarenlang speurwerk naar -het dagelijks leven van- de inwoners van Maasniel, Leeuwen en Asenray. Met name de 17e en 18 eeuw komen door het grondig doornemen van het archief van de vrijheerlijkheid Dalenbroek en van schepensbank, kerkregisters en overdrachten, op een boeiende wijze weer tot leven.

Na een beschrijving van landschap, gehuchten en openbaar leven, volgen de pachtboerderijen en de herbergen met hun bewoners. Het gehele boek is daarbij uitvoerig voorzien van genealogische tabellen, gereconstrueerde kaarten en verhalen uit het dagelijkse leven. Af en toe wordt er ook een uitstapje naar de omliggende gemeenten gemaakt.

Voor geïnteresseerden in 'lokale geschiedenis' is *Onder den Klockenslagh* zeer zeker de moeite waard. Daarnaast zal iedereen die voorvaderen uit Maasniel in zijn of haar stamboom of kwartierstaat heeft, hier wel iets van zijn/haar gading kunnen vinden.

Overigens deed zich bij het doornemen van zo'n veelheid aan namen het gemis van een naamindex extra sterk gevoelen. Voor het overige verdient een boek als dit alle lof en navolging!

Jan Ruiten

Onder den Klockenslagh van Neel, Leeuwen en Asenray

520 blz.

Uitgegeven onder auspiciën van Heemkundevereniging "Roerstreek"

f 39,50

Wim Hoezen

Oudheden opgedolven

In het archief van de gemeente Beesel troffen we bij de correspondentie (Archief dorpsbestuur Beesel-Reuver: inv.nr. 232/4459) een alleraardigst schrijven van burgemeester J.P.H.B.H. Janssen gericht aan de directeur van het Rijksmuseum voor Oudheden in Leiden over oudheden, die bij kleidolven in 1892 op de Duitse bos werden gevonden.

In de loop der maand maart j.l. werd uit een kleigroeve geëxploiteerd ten behoeve der te Reuver (Beesel) bestaande dakpannenfabrieken, opgedolven:

- 1. Een ijzeren helm, wegende drie kilogram, rondom bezet met koperen knopjes of nagels, maar bijna geheel door de roet verteerd en volgens nevenstaand model.*
- 2. Eene soort van broche of ornament volgens nevenstaande grootte en teekening, naar gissing in rood koper; aan de bovenkant met steenen ingelegd, zooals dit op de teekening in vakken verdeeld is. Aan de onderkant twee oogjes, welke waarschijnlijk ter vasthechting gediend hebben.*

Bedoelde kleigroeve is gelegen te Reuver-Beesel nabij de Pruisische grens op eene hooge bergketen geheel door bosschen omringd, circa duizend meter ver, op Pruisisch grondgebied der gemeente Bracht en bekend onder den naam van Amerslot. Op die plaats vindt men nog puin en overblijfselen van baksteen en die nog duidelijk aantoonen dat er gebouwen gestaan hebben. De overlevering zegt dat er vroeger een slot bestond. Andere beweren, dat het stallen waren, die onder Karel de Groote als poste relais gebruikt werden. In de nabijheid is nog eene plaats bekend onder den naam van Hooge Stal en Paardenkrib.

Aan den voet der bergketen loopt een weg, die de grens tuschen Nederland en Pruissen uitmaakt, thans genaamd Prinsendijk, en op de oude kadastrale plans der gemeente bekend onder den naam van Keizer Karelsweg.

De twee omschreven oudheden zijn nog in mijn bezit, en door de vinders ter mijner beschikking gesteld.

Deze zijn ook genegen, tegen redelijke betaling deze stukken af te staan.

Mocht door Uwedelgestr. daarop gereflecteerd worden, zoo zal ik gaarne daaromtrent een antwoord van Uwed. tegemoet zien.

De burgemeester."

Vondst Schrägrandurn in Reuver

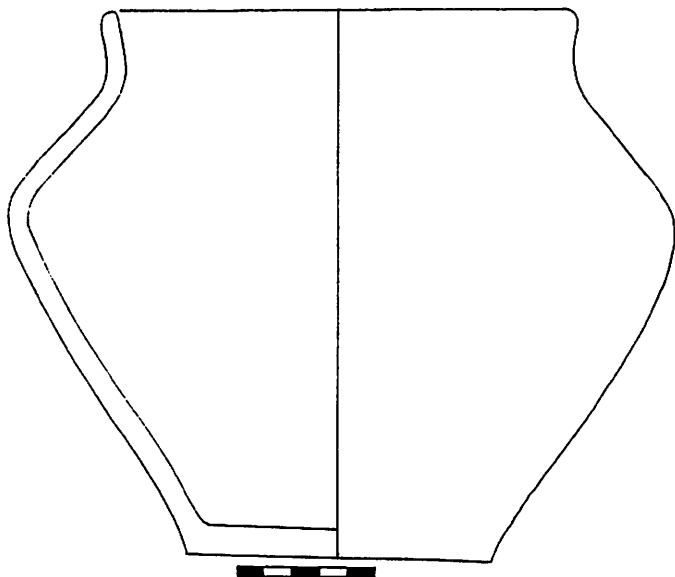
Vondstomstandigheden.

Pastoor L.M.N. Paquay uit Ottersum belde mij vorig jaar op met de mededeling dat hij uit een erfenis een urn verworven had. De urn werd rond 1925 gevonden door Jan Thomassen, een broer van een oom van pastoor Paquay. Deze was 10 à 12 jaar oud toen hij de urn tijdens het spelen in het stuifzand in de bossen van de Berken in Reuver vond.

Toen de urn van dhr. Paquay door ons in bruikleen werd ontvangen, was deze aan de bovenkant deels gebroken. Ze werd door ons in elkaar gezet en gerestaureerd.

Beschrijving.

De donkerbruine urn is vrijwel compleet. Alleen een gedeelte van de rand ontbreekt. Het betreft een geknikte pot met licht uitstaande rand. De bodem is flauw gewelfd. De buitenkant van de urn is van glad gepolijst aardewerk. De hoogte bedraagt 18,9 cm, diameter bij de rand 16,8 cm en de diameter op de buik 23,7 cm.

Beschouwing.

De urn kan hoogst waarschijnlijk tot het type van de Schrägrandurnen gerekend worden. Schrägrandurnen zijn urnen met een ronde tot peervormige buik en een lange uitstaande hals. De wanden zijn meestal glad en onversierd.³

Van dit type urn zijn reeds eerder meerdere exemplaren in deze regio gevonden. Zo is de urn o.a. vergelijkbaar met een urn uit Swalmen, die zich momenteel in de collectie van het Bonnefantenmuseum in Maastricht bevindt. Deze urn werd in 1963 samen met enkele andere urnen gevonden bij de bouw van twee silo's op het fabrieksterrein van de moutfabriek aan de Stationsstraat. In de urnen gevonden crematieresten maken het zeker dat het om een grafveld ging. De urn kwam

³ R. Nouwen en R. van de Konijnenburg. De IJzertijd in Limburg, blz. 9.

terecht in de collectie van H. Ramakers uit Swalmen en na zijn dood in het Bonnefantenmuseum in Maastricht.

Dit type urn kan qua datering in de periode Hallstatt C/D d.w.z. in de Vroege IJzertijd (8ste of 9de eeuw) worden geplaatst.

Een verdere interpretatie en relatie met andere vondsten in de omgeving is moeilijk te geven, omdat de exacte vindplaats niet bekend is. Wel heb ik eens het verhaal gehoord dat in de driehoek Berkenweg-Oude Schans-Schinheuvel in het verleden meer urnen zijn gevonden. Deze zouden door een daar vroeger in de buurt wonende boer op zekere dag kapot zijn gegooit.

Uit de periode voor de IJzertijd, en wel de Bronstijd, zijn wel enkele vondsten uit dit gebied bekend, zoals ondermeer een prachtige urn uit de Midden-Bronstijd. Deze is afgebeeld in de in 1980 uitgegeven tentoonstellingsgids "Bieslo aan die Maese". Deze urn werd in het midden van de vorige eeuw in een aldaar gelegen grafheuvel gevonden. Verdere vondstomstandigheden zijn niet bekend.

In de laatste helft van het tweede millennium voor Chr. ontstond in Oost-Europa de urnenvelden-cultuur. De doden werden gecremeerd en de as werd bijgezet in een urn op een gemeenschappelijk grafveld: een urnenveld. Rond de graven werden vaak gesloten kringgreppels aangelegd. Nieuw is dat de graven niet langer meer in een opgeworpen heuvel lagen, zoals in de Vroege en Midden Bronstijd het geval was, maar in een vaak door een kringgreppel omgeven kuil.

Rond 700 v. Chr. begint de IJzertijd. In de Vroege IJzertijd kwamen Schrägerdurnen en Harpstedturnen voor. Deze kunnen geëvolueerd zijn uit lokale Bronstijdtradities. Tijdens de Vroege IJzertijd vindt de traditie ingang de kringgreppel rond de graven in het zuiden of het zuidoosten te onderbreken. Tijdens de Midden- en Late IJzertijd zullen deze randstructuren geleidelijk volledig verdwijnen.

W. Luys